

Imamo mlade bikove za rasplod – s dobrim GENOMSKIM TESTOVIMA

GENOMSKO TESTIRANJE od prošle se godine provodi kod nas **sustavno**, na organizirani način. Nositelj toga važnog posla je **HUSIM** – središnji savez uzgajatelja simentalca Hrvatske, a stručnu i logističku potporu daju **HPA** i svi **centri za UO**. To je jedini put za „hvatanje priključka“ s razvijenim uzgojima i naši uzgajatelji imaju priliku sudjelovati u sustavu koji su razvili zajednički u **Njemačkoj** i **Austriji**, a u njemu sudjeluju još samo **Italija** i **Češka**. Mi smo tu kao peta zemlja - **SJAJNA PRILIKA!**

Uzgajatelji iz naše županije koriste sustav genomskog testiranja – do sada smo testirali 15 kandidata i možemo biti relativno zadovoljni rezultatima. Nismo još dobili bika za UO, ali smo puno naučili, otkrili smo dobre familije krava i imamo dobrih mladih bikova za prirodni pripust.

Rezultati genomskog testiranja mladih bikova uzgajatelja iz Zagrebačke županije u 2013./2014. god.:

rb	uzgajatelj	rang	g.def.	otac	m. otac	mm. otac	majka	gGZW	MW	Mkg	FW	FIT	telenje	protok	okvir	mišić.	noge	vime	
1	Jurkas	301/977	DW	WILLE	HUPSOL	Mandl	HR POPPY	129	117	+720	114	120	92	105	105	101	109	108	
2	Jurkas	613/977		WILLE	WEINOLD	Ress	HR MELODY	123	114	+645	97	122	105	109	106	109	110	117	
3	Burek	726/977	DW	WILLE	RUREX	Samut	DE GALIA	121	109	+496	106	118	98	113	110	118	111	110	
4	Mužinić	807/977		WILLE	HUPSOL	Malf	HR VIOLET-ET	119	109	+382	98	126	99	98	108	94	118	117	
5	Mužinić	138/589	TP	WALDBRAND	RUAKANA	Bossag	HR ALINA-ET	130	122	+701	97	127	107	107	114	92	115	106	
6	Jurkas	142/589	FH2	WALDBRAND	VANSTEIN	Marin	HR MIMOZA	130	121	+130	111	114	101	106	115	105	107	109	
7	Baršić	223/589		WALDBRAND	RESOLUT	Impro	HR RUŽA	128	115	+375	110	123	114	111	105	108	111	104	
8	Špišić	332/589		WALDBRAND	ROMTELL	Webal	DE SCHWADA	124	118	+665	101	113	110	124	110	103	107	98	
9	Mužinić	571/589	FH2	WALDBRAND	MALHAXL	Bossag	HR ANDONIS-E'	112	104	-26	94	120	106	107	112	102	103	108	
10	Bukal F	576/589	FH2	WALDBRAND	VODACH	Wal	HR ZIGI	111	104	+309	90	121	116	109	113	95	120	100	
11	Pandek	71/128		VULCANO	RAINER	Rentar	DE ORHIDEA	128	119	+733	110	113	104	113	95	108	93	106	
12	Strika	73/121		HULKOR	RATGEBER	Wal	HR GONZI	117	108	+167	106	123	112	90	94	112	107	113	
13	Jantoljak	241/332		ROMARIO	WAL	Mal	HR BIBA	113	106	+264	106	114	111	104	104	105	114	115	
14	Burek	308/332		ROMARIO	SAMBA	Remus	HR ELITA	107	101	-1	108	106	107	99	108	112	110	106	
15	Špišić	214/263		HUPSOL	IMPOSIUM	Eitor	DE ULLI	110	100	-13	114	111	100	92	98	95	95	114	
								PROSJEK:	120	111	+370	104	118	105	106	106	104	109	109

Što smo naučili / kakva smo iskustva stekli:

- visoki kriteriji za mlade bikove za UO postavljeni su na razinu od okvirno minimum **gGZW 130** (ovisno o liniji). To je neophodno da bismo bili iole konkurentni uzgojima iz kojih uvozimo genetiku (Njemačka i Austrija). Važno je napomenuti da njihovi bikovi imaju u prosjeku za 2 boda višu razinu indeksa zbog optimizacije genomskih uzgojnih vrijednosti zahvaljujući sustavu koji vrednuje njihove bikovske majke i sve druge srodnike bikova, a mi to nemamo i ne možemo imati. Dakle, orijentacijski možemo reći da bi naš bik s gGZW 128 kod njih najvjerojatnije imao gGZW 130 – u tom svjetlu treba promatrati i naše postignute rezultate.
- prosjek naših 15 kandidata do sada je vrlo solidan (gGZW 120). Od 15 bikića imamo ih 5 s ukupnim indeksima koji bi zadovoljili kriterij za UO, ali nismo imali sreće s genskim defektima. Naime, dogovor je da mladi bik s bilo kojim genskim defektom ne može ići u centar za UO, osim ako ima neke vanserijske vrijednosti. Podsjećamo da svaki bik nositelj genskog defekta daje u prosjeku pola potomaka koji također nose taj defekt, a cilj nam je svima smanjivati i postupno eliminirati te nepoželjne gene iz populacije (a ne „sijati“ umjetnim osjemenjivanjem).
- pokazalo se da konkurentne indekse eksterijera i fitnesa puno lakše dobijemo od indeksa mliječnosti MW. Dakle, ubuduće moramo još pooštriti kriterije mliječnosti krava od kojih uzimamo mušku telad za testiranje. Da bi bik bio konkurentan na tržištu centara za UO mora imati indeks MW značajno iznad 120, bliže 130.
- s druge strane nismo dobili niti jednog bika s izraženim indeksom za meso i mišićavost – niti to se ne može dobiti slučajno, bez ciljanog sparivanja – ubuduće ćemo na tome više raditi, bikovi za krave dojilje nam trebaju.
- DEFINITIVNO: moramo puno više raditi na ciljanom sparivanju najboljih krava s bikovima koji najviše na njih „pašu“, a još više na otkrivanju najboljih junica iz najboljih familija krava i njih ciljano sparivati s najboljim (mladim) bikovima najviših indeksa – to je najbrži put do bikova s visokim indeksima – bikova za UO.

UZGAJATELJI, na pravom smo putu, samo uporno uzgajajte, sparujte – rezultati će sigurno doći

Damir Pejaković